

Frymburské ozvěny

Vydává Obecní úřad v Novém Hrádku

září 1997

cena 4,- Kč

Červencové záplavy

Všem nám je známé, jaké naši republiku postihly v měsíci červenci záplavy. Mnozí občané přišli o veškerý svůj majetek.

Mnozí přinesli oběť nejvyšší, svůj život.

Projevila se obrovská solidarita pomoci všem postiženým v různých podobách. Ani naše obec, vlastně naši občané, nezůstali lhostejní ve snaze pomoci postiženým.

Obecní úřad vyhlásil dne 10. 7. 1997 finanční sbírku, která v prvních dnech vynesla více jak 50 tis. Kč. Sbirka pokračovala až do konce srpna t.r. a vynesla celkem částku 54 820,-Kč.

Obecní zastupitelstvo na svém mimořádném zasedání dne 14. 7. 1997 rozhodlo z prostředků obce darovat částku ve výši 10 tis. Kč.

Celkem jsme tedy měli k dispozici částku 64 820,- Kč, kterou jsme po dohodě s povodňovým krizovým štábem Okresního úřadu Jeseník darovali postižené obci Písečná. Tato obec je vedená v seznamu nejvíce postižených obcí. Legislativně tento finanční dar je ošetřen mezi obcemi Nový Hrádek a Písečná darovací smlouvou. Všem dárcům bylo vydáno potvrzení o výši darované částky.

Sbirka byla povolena Okresním úřadem Náchod.

Tomu také bude předloženo konečné vyúčtování sbírky do konce září tak, jak nařizují současné předpisy.

Jsem rád, že jsme pochopili potřebu postižených a iniciativně jsme pomohli každý podle svých možností.

Vám všem, kteří jste se na uvedené sbírce podíleli, jménem obce Písečné i jménem svým srdečně děkuji.

Kéž nás i celou naši zemi nikdy nic podobného nepotká.

Josef Svatoň

Zvony

Není to snad pouze shoda náhod, ale na letošní rok v naší obci připadá několik významných výročí. 16. srpna jsme si připomněli 250 let od postavení a posvěcení Mariánského sloupu na náměstí. Jistě si také připomeneme i 635. výročí první písemné zprávy o Hrádku. V říjnu letošního roku uplyne přesně 70 let, kdy zdejšímu farnímu kostelu daroval tři nové zvony pan Josef Bartoň-Dobenín z Nového Města nad Metují. Právě tyto zvony byly na věži zdejšího kostela do doby druhé světové války, kdy byly zabaveny a odvezeny do Německa. Však mezi námi žije ještě mnoho těch, kteří si pamatují, jak byly zvony spouštěny z věže a odvezeny. Z ústního podání někdejšího pana faráře

P. Janko vím, že snad nebyly použity pro zbrojní průmysl a ještě v roce 1968 byly na tak zvaném pohřebišti zvonů kdesi u Hamburku.

V roce 1992 jsem se pokusil prostřednictvím Velvyslanectví Spolkové republiky Německo písemně požádat o navrácení našich zvonů. Následovalo dopisování nejen do Hamburku, ale také do Norimberka. Výsledek však pro naši obec byl neuspokojivý. Bylo mně sděleno, že zvony byly použity pro válečný průmysl, proto nelze jednat o jejich navrácení. Moc mě to mrzelo, neboť jsem doufal, že alespoň jeden se nám vrátí.

A tak můžeme slyšet z věže kostela pouze hlas zvonku tzv. poledníku. Je mnoho obcí v okolí, které si po listopadu 1989 pořídily nový zvon, ne-li třeba dva. Co myslíte, vážení spoluobčané, dokázali bychom to také, abychom si společným úsilím a snažením pořídili velký zvon pro náš kostel? Já se domnívám, že ano. Když to dokázaly jiné obce, a některé menší než jsme my, tak proč ne u nás. V sousední České Čermné si vlastním přičiněním všech občanů pořídili nové varhany pro místní kapli. Tento královský nástroj si vyžádal podstatně vyšší náklady, než které by byly potřeba na pořízení nového zvonu.

Předkládám vám to všem trvale bydlicím spoluobčanům, chalupářům, chatařům a všem přátelům a příznivcům Nového Hrádku k zamyšlení.

Místní hřbitov

Josef Svatoň

Jistě, vážení spoluobčané, neušlo Vaší pozornosti oznámení, které je vyvěšeno u dveří postranního vchodu zdejšího kostela, kde se píše o úpravě vzhledu místního hřbitova.

Tento zásah je nezbytně nutný, pokud chceme udržet na hřbitově pořádek. Nyní mám na mysli především sečení trávy, což se velice obtížně provádí právě mezi hroby. Myslím si, že je daleko lepší udržovaný trávník, než neudržované travou zarostlé, byť obrubníky obložené, hroby. V žádném případě nechceme rušit hroby, které nejsou udržované, ale mají svého nájemce.

Abychom hřbitov udrželi v náležitém pořádku, je nezbytně nutná pomoc a snaha nás všech, kteří na hřbitov chodíme za svými drahými a staráme se o jejich hroby. Tím mám na mysli především odkládání odpadků na určené místo a ne, jak často se děje, sousedovi za pomník.

Prosím Vás, vážení uživatelé hrobových míst, dbejte na pořádek nejen u svých hrobů, ale i po celém hřbitově.

Zájem obce je, aby hřbitov, jehož je obec právě správcem ze zákona, byl opravdu čistý a upravený jako celek tak, jako je upravena většina hrobů. To není záležitostí finanční, ale především dobrou vůlí a snahou nás všech.

Josef Svatoň
starosta

Volné pobíhání psů

Tak se v naší obci opět rozmohlo volné pobíhání psů bez patřičného zabezpečení. To znamená, že psi se pohybují volně bez náhubku. Obecně závazná vyhláška ze dne 28. 8. 1990, která je stále v platnosti, tuto problematiku jasně řeší. Držitelé psů mají za své svěřence velkou odpovědnost právě ve vztahu k ostatním spoluobčanům. V poslední době se objevilo mnoho sličností, kdy volně pobíhající pes ohrožoval občana.

Naléhavě Vás, držitelé psů, žádám o plnění této základní povinnosti. Především nejen strachu z napadení psem, ale možná i vážným úrazům.

Pamatujte i na to, že není možné znečišťování veřejných prostranství jak volně pobíhajícími psy, tak i v doprovodu držitele. Všichni víme, jak je to nepříjemné tato znečištění obcházet, nebo překračovat. Buďte ohleduplní nejen ke svým miláčkům, ale také ke svým spoluobčanům a především k našim dětem.

Josef Svatoň
starosta

Školní rok 1997-1998

Zase je tu měsíc září a s ním nástup do nového školního roku.

Žáci devátého ročníku se rozloučili velmi pěkně na závěrečném vystoupení se všemi kamarády, učiteli i občany. Začala pro ně další životní etapa a všichni jim přejeme jen to nejlepší. Místo nich nastupuje dvacet nových prvňáčků, svátečně oblečených i naladěných, usměvavých, důvěřivých. Ať jsou stále takoví, ať chodí do naší školy rádi a odnesou si z ní hodně poznatků.

Školu navštěvuje k 1. září 1997 celkem 170 žáků. Děvčat je 80, chlapců 90. Žáci přicházejí nejen z Nového Hrádku, Borové a České Čermné, ale i z Dobrošova, Jizbice, Mezilesí, Slavoňova, Sněžného i Nového Města a z Bohdašína.

Aby vše šlo co nejlépe, musí být i dobrá koordinace autobusové dopravy, což za tvrdé zimy vyžaduje opravdové řidičské umění.

Naši žáci jsou otužilí, sportovně založení, zdraví. Je radostné, když po celé škole ráno hlaholí dětský smích. Ve škole máme šikovné a pracovité děti. Úspěšně se dovedou se svými vrstevníky z ostatních škol poprat v soutěžích, olympiádách, lehkotletických utkáních. Ti větší vezmou za práci jako dospělí. Zryjí záhony, zasázejí, upraví cestu, proházejí sníh i naloží za chvíli kontejner. A hned potom si sednou k počítači a řeší zadané úkoly, tvoří grafy,

píší text. Německý a anglický jazyk není problémem. A je libo něco dobrého uvařit? Snadno. V dokonale vybavené školní kuchyňce to zvládnou nejen děvčata, ale i kluci.

A že někdy zlobí, nebo jsou hluchí? Kdo není škarohlíd, zavzpomíná a nenápadně se usměje.

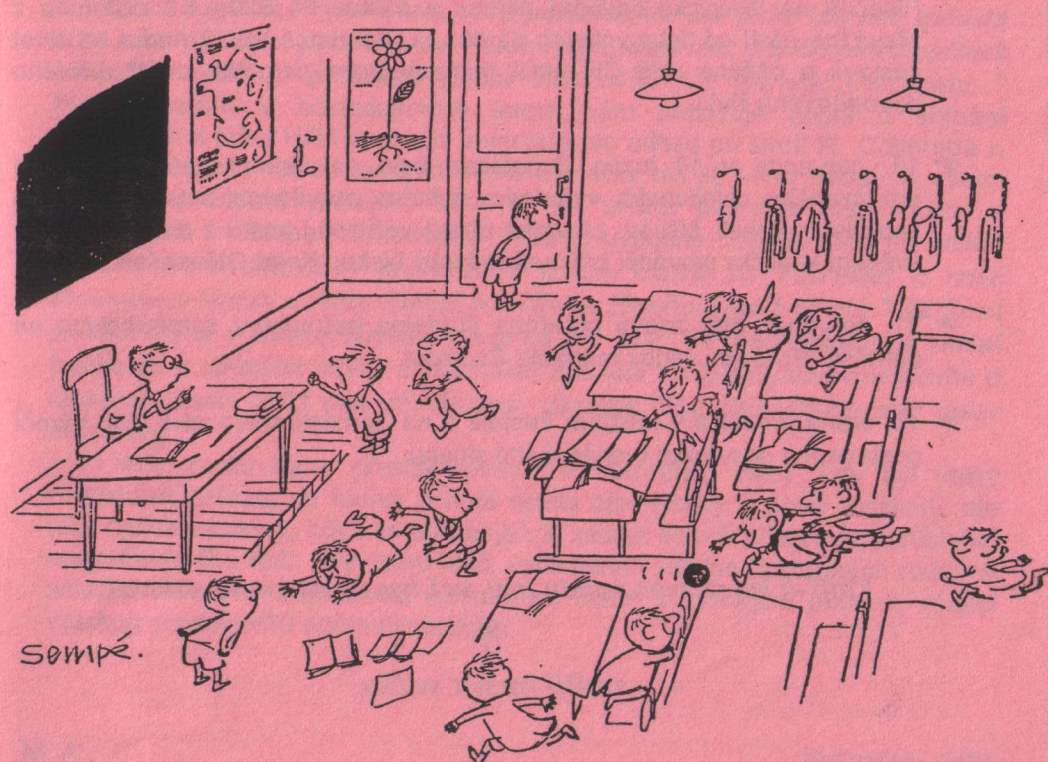
Naším zřizovatelem je Obecní úřad v Novém Hrádku. Dobře spolupracujeme, pan starosta má pro vše pochopení. Do školy se investovalo hodně a stále bychom věděli, jak další finanční zdroje promyšleně využít pro žáky.

Koupili jsme televizor, video, CD přehrávač, máme nové míče, švihadla, hry. Počítačová učebna je solidně vybavená a v suterénu už nemáme ošklivé, opadané zdi. Kytičky kolem školy jsou dobrou vizitkou tvořivého ducha školy.

Velkou radost máme ze školní jídelny. Je vkusná, moderní, a milé kuchařky plně uspokojují mlsné jazyčky žáčků. I maminky a tatínkové rádi přicházejí do "školičky" a své děti na cestu vypravují s důvěrou.

A co říci závěrem? Chtěl bych rodičům i nám popřát, aby děti byly zdravé, slušné, vycované a aby všechny poznatky zvládaly hravě a rády. Děti jsou naší budoucností a na tom musí záležet nám všem.

L. Kolda
ředitel školy

Krátce...

- ☞ Před zahájením prázdninového promítání se začátkem července místní knihovna přestěhovala z vestibulu kina do budovy MŠ a školní jídelny v Hradní ulici.
- ☞ **POVODEŇ** - 6. července začala 1. vlna ničivé povodně, která měla charakter více než stoleté vody a postihla Moravu a východní Čechy. Během července postupně prošla 32 okresy a celkově poničila třetinu celé ČR. Obětí povodňové katastrofy se stalo 50 lidí, 80 tisíc bylo evakuováno, zničeno bylo 5000 bytů, 70 mostů a zahynula spousta zvířat. Škody dosáhly výše 60 miliard. Kč. Druhá vlna povodně přišla 18. července a kromě východní části republiky probíhala také na horním toku Labe a Jizery. 20. července zaplavila v našem okrese Stěnava obce Otovice a Hynčice u Broumova. 17. července odeslala obec Nový Hrádek postižené obci Písečná na jesenicku finanční pomoc v částce 64 820,- Kč získanou z převážné části od dobrovolných dárců. 24. července ve 12 hodin se život zastavil a občané celé ČR uctili minutou ticha památku obětí ničivého povodňového živlu.
- ☞ 19. července v 10 hodin dopoledne byla za velmi špatného počasí provázeného celodenním vydatným deštěm posvěcena nově postavená kaplička v Rokoli. Mši sv. za velké účasti věřících i hostů z ciziny sloužil a svěcení kapličky prováděl královéhradecký biskup Karel Otčenášek.
- ☞ 21. července byla znovu otevřena prodejna potravin v samoobsluze na náměstí. Prodejnu vedou manželé Švorcovi.
- ☞ 16. srpna proběhla v místním kostele a na náměstí slavnost k 250 výročí postavení a posvěcení mariánského sloupu.

Vidiš-li kolem sebe samou tmou, než bys na temnotu nadával,

raději rozsviť svíčku.

A. M.

Hamr v Novém Hrádku

2)

Podle knihy Historie dolování a výroby železa v Orlických horách, Okresní muzeum Orlických hor a okresní archiv v Rychnově nad Kněžnou 1988.

Také dřevěné uhlí, které můžeme spatřit pod zčásti vyvrácenými kořeny stromu v Dolech za "šmalcovnou", za chaloupkou čp. 188, a struska nalezená při výkopu základů pro kotelnu Velorexu nám připomíná, že zde byla nová tavárna. V registrech peněžitých důchodů opočenského panství za rok 1622, 1624, 1635, 1639, 1643 není ani jediné příjmové nebo výdajové položky hamru, je jisté, že podobně jako jinde těžba rud a výroba železa v hamru Nový Hrádek v třicetileté válce, pro naši zem tak zhoubné, zanikla.

Jak uvádí pamětní kniha Bohdašína, byl hrad Frymburk roku 1638 vypálen a zničen Švédy generála Bannera. Je zajímavé, že provoz v tomto hamru byl obnoven již dva roky před koncem třicetileté války roku 1646, aspoň v nové dýmačce, tavicí peci, jak o tom svědčí zápis v opočenském urbáři z roku 1598 na straně 655: "*Roku 1646 16. května vyzdvižena pec na šmalcování železa pod zámkem Frymburkem, v níž jmenovaného dne první kus neb spousta ulita a hamry kující pode dvorem Volešnickým téhož léta, 16. července počátek kování se stalo za panování vysoce důstojného p.p. Rurolfa Colloredy...*" Provoz hamru v následujících letech nám potvrzuje dopis o sbíhání poddaných z roku 1651 a soupis inventáře pro odhad po smrti R. Colloreda r. 1657, kdy za 11 let od spoštění nové dýmačky byl již hamr vybaven všemi náhradními částmi zařízení. Dále je to "soupis památek historických a uměleckých v okrese náchodském", kde je uvedeno: "*Roku 1664 se utrhlo srdce u zvonu Maria (v náchodském farním kostele sv. Vavřince) a nové zhotoveno v hamru u říčky Olešné pod Novým Hrádkem (za 5,30 zl.)*". Ve farní pamětní knize v Novém Hrádku čteme na str. 709: "*Ve Šmalcovně je k vidění kamnovec v dolejší mlýně u Benedikta Roubala s následujícím označením a napsím: Anno 1693 den 26. Augusti. Joannes Obst Schmelz-Meister unter Frumburg*".

Kdy zanikl hamr přesně nevíme. Po třicetileté válce, kdy byl velký nedostatek železa, se hamry a hutě rychle obnovovaly a nové vznikaly, ale také rychle zanikaly, když se trh nasytil. K zániku hamrů přispívaly vzrůstající ceny dřevěného uhlí, ubýváním lesů, vyčerpáním snadno dostupných rudných nalezišť a hlavně nemožnost konkurence hutím s vysokými pecemi, mající vysokou produktivitu oproti dýmačkám.

Dokončení příště

Společenská kronika

Naši nejstarší občané oslavili narozeniny:

Martinková Anna	A. Kopeckého 156	16. 7. 1912	85 let
Černý Bohuslav	A. Kopeckého 139	22. 7. 1915	82 let
Zelená Anna	Dlouhé 22	23. 7. 1907	90 let
Hejda Václav	Náměstí 25	27. 7. 1920	77 let
Drašnarová Růžena	Doly 173	30. 7. 1916	81 let
Štěpařová Marie	Hradní 81	11. 8. 1920	77 let
Kubeček František	Doly 177	13. 8. 1914	83 let
Škoda Josef	Náměstí 36	19. 8. 1913	84 let
Grymová Lidmila	Klainova 10	1. 9. 1918	79 let
Barešová Marta	Mikulášův kopec 206	6. 9. 1922	75 let
Klamtová Marie	Hradní 65	6. 9. 1913	84 let
Novotná Marie	Rokolská 258	11. 9. 1909	88 let
Světlíková Milada	Hradní 63	11. 9. 1920	77 let
Klimšová Marie	Končiny 219	13. 9. 1912	85 let
Příbylová Marie	Náchodská 59	16. 9. 1920	77 let
Školník František	Hradní 68	16. 9. 1911	86 let

Všem oslavencům srdečně blahopřejeme.

Nový občánek Nového Hrádku:

Dominik Lokvenc Nový Hrádek 340 28. 7. 1997

Přejeme hezký a spokojený život.

Svatby:

v kostele: 28. 6. 1997

Jiří Čermák, Nový Hrádek

Monika Martinková, Dobřany

na OÚ: 15. 7. 1997

Zdeněk Hejda, Ostrava

Monika Škapová, Ostrava

8. 8. 1997

Jan Mottl, Hronov

Šárka Seiferová, Náchod

Novomanželům na jejich společné cestě životem přejeme hodně zdraví, pohody a splnění všech přání

Zemřeli občané:

Jan Machovec Krahulčí 2 22. 7. 1997

Emil Hradecký Hradní 98 26. 7. 1997

Antonie Pavlová Hradní 95 26. 8. 1997

Ludmila Prouzová Bukovecká 110 (bydlela v HK)

Vzpomínáme...

Frymburské ozvěny, zpravodaj obce Nový Hrádek

● Číslo bylo vydáno 22. 9. 1997

● Redakce: Ing. Jiří Hlaváček, Mgr. Hana Hlaváčková
● adresa: Náměstí 46, 549 22 Nový Hrádek, ☎ 0443-95884

● Nevyžádané příspěvky se nevracejí
● Příští číslo vyjde pravděpodobně v prosinci 1997

● Pro včasné vydání příštího čísla
prosíme o dodání příspěvků do konce listopadu 1997.

ROZVRH CVIČEBNÍCH HODIN - cvičební rok 1997 - 1998

SOKOLOVNA		15.00	15.30	16.00	16.30	17.00	17.30	18.00	18.30	19.00	19.30	20.00	20.30	21.00
pondělí										TENIS Říha Jan				
úterý	Školní TV				LYZARI Sychrovský Václav				Žákyně Votrová		VOLEJBAL Ing. Holý Jer.			
středa					SPORTOVNI HRY - žáci Ing. Krásný						SALOVA KOPANA Lanta			
čtvrtek	Školní TV				LYZARI Sychrovský Václav	Rodiče a děti Drašnarová			Věrná garda dr. Pružinová			Muži Bohadlo		
pátek					TANEČNÍ KROUZEK Řeháková									
sobota	10.00 - 12.00				Ing. Krásný, Říha, Řeháková									
pondělí, středa, pátek											POSILOVNA Světlík L.			

ŠKOLNÍ TĚLOCVIČNA - cvičení ženy		15.00	15.30	16.00	16.30	17.00	17.30	18.00	18.30	19.00	19.30	20.00	20.30	21.00
úterý													Při hudbě	
středa											Zdravotní Martinková			
pátek													Při hudbě	
neděle													Při hudbě	

Den před kulturními akcemi je sokolovna určena pro přípravu, dva dny po kulturní akci pro úklid.